

Gifford, Robert (2014).
Environmental psychology:
Principles and practice,
WA: Optimal books.

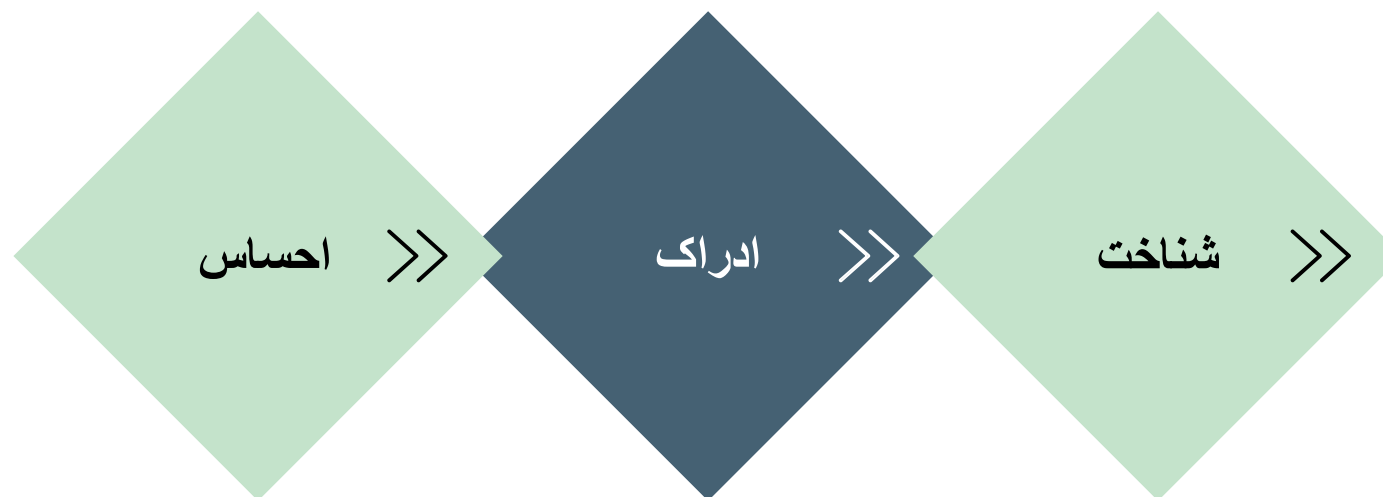
- پاکزاد، جهانشاه و بزرگ،
حمیده (۱۳۹۱) الفبای
روانشناسی محیط برای
طراحان، تهران: آرمانشهر.

بخش دوم

فرآیند ارتباط با محیط: ادراک و
شناخت محیط

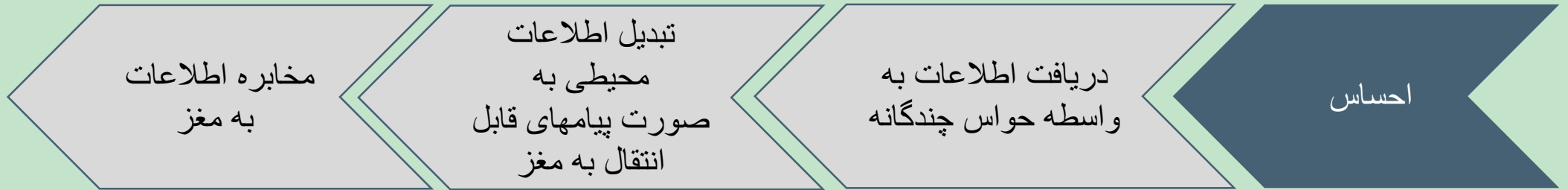
سه مرحله اصلی ارتباط انسان و محیط

اولین گام به سوی
ادراک محیط و وارد شدن
در فرآیند ارتباط

تجزیه و تحلیل ذهنی
پس از احساس

ارزیابی و نتیجه گیری
و سپس رفتار یا عکس العمل
نسبت به آن موضوع

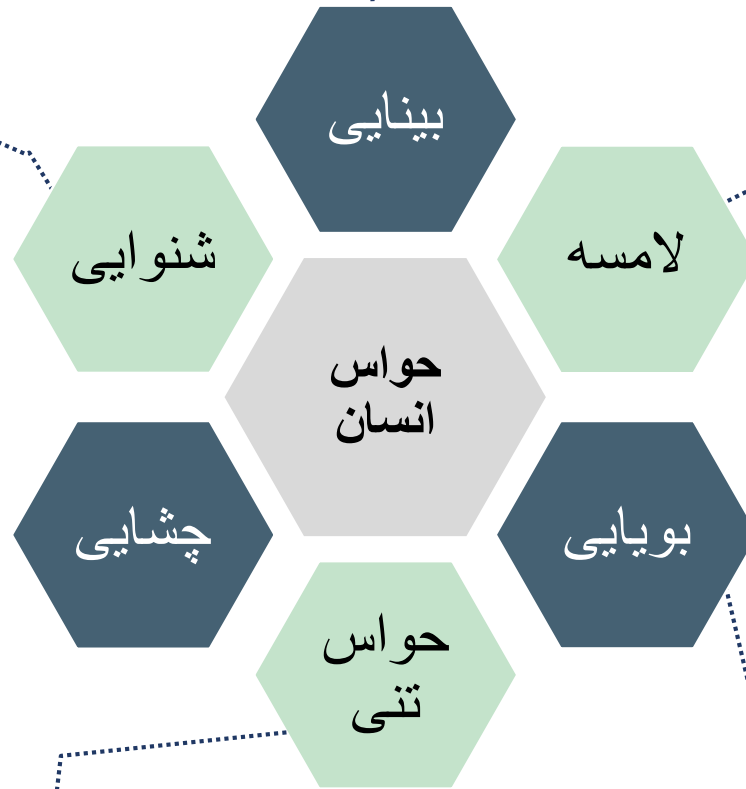
گیرنده های حسی نسبت به همه محرک ها حساس نیستند ، بلکه در دامنه محدود و مشخصی از محرک ها از خود حساسیت نشان می دهند

- بیشترین ارتباط ما با محیط را بر عهده دارد.
- میدان دید- میدان دید مشخص- میدان دید دقیق
- محدوده کلی حرکت چشم یا سطحی که چشمان بدون حرکت می بینند: مستطیل طلایی

- شنوایی در کنار بینایی ابزار مهم کسب اطلاعات محیط
- بسته به نوع فضا و توقعات از فضا، نوع و میزان صداهای قابل تحمل متفاوت است.
- ماهیت فیزیکی صدا، اما ماهیت روانشناختی سروصدا
- اپلیکیشن: ارتباط اجتماعی کم میان همسایگان پرسروصدا
- برونزلفت: افت درسی و فشار خون بالاتر در میان کودکان در مناطق پرسروصدا

- پراکندگی اندام های حسی لامسه سراسر بدن
- لامسه حسی واحد، اما مرکب از سه حس متمایز حرارت، فشار و درد

- از مهمترین عناصر کیفیت فضای شهری
- کارکرد روانشناختی بویایی: تاثیر در یادگیری، تداعی، حافظه و تصویرسازی ذهنی در روانشناسی احساس
- بوهای مطلوب = افزایش رضایت تجربه کنندگان فضا
- تاثیر فرهنگ و وضعیت فیزیولوژیک در حساسیت نسبت به بوها

- متشکل از حس عضلانی یا حرکت، حس ایستایی، حس مربوط به اجزای احشایی
- حس حرکت برای ادراک و رفتار حیاتی است.

میدان دید: سر و صورت ثابت و چشمان متمرکز-میدان دید دو چشمی ۱۸۰ درجه است.

میدان دید مشخص: سر و صورت ثابت و چشمان ثابت-میدان دید مشخص: ۵۴ درجه افقی و ۳۷ درجه عمودی است.

میدان دید دقیق: سر و صورت ثابت و چشمان ثابت و در حال نگاه به شی ای فاص-میدان دید دقیق: ۲ تا ۵ درجه است.

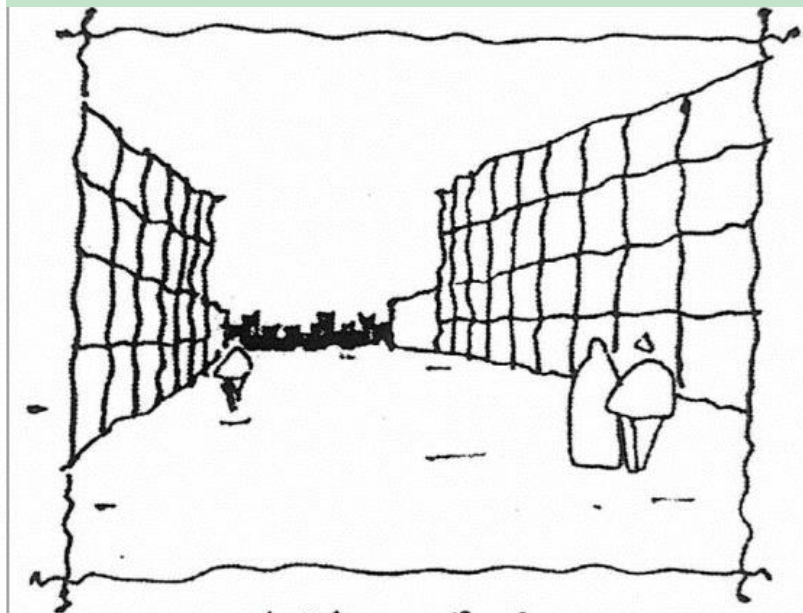
انواع محیط از نظر فیلین: محیط بصری مصنوع: همگن، تهاجمی، آسایش بخش

محیط آسایش بخش

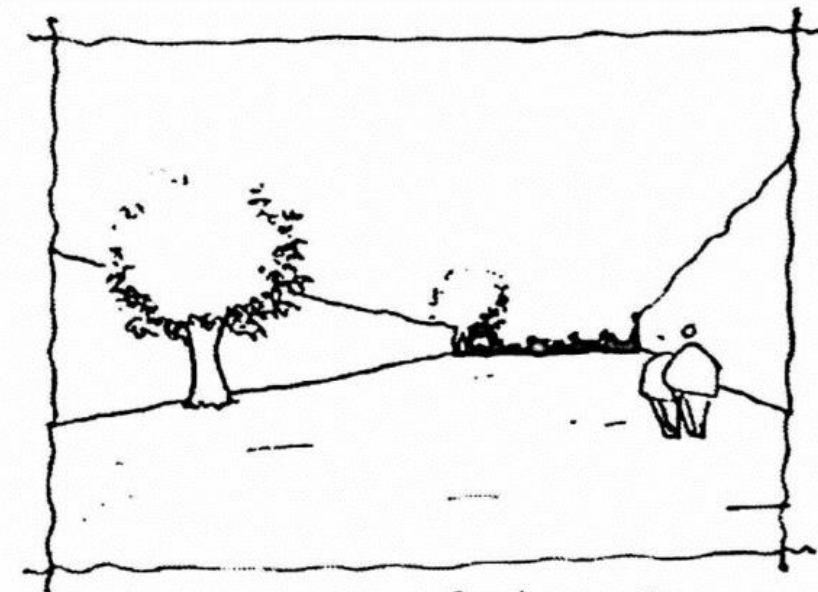
فراوانی خطوط منحنی در ضخامتها
تنوع رنگ، تنوع سطوح و احجام
اشکال و رنگهای نزدیک تر به طبیعت
تطابق با سازو کارهای فیزیولوژیک بینایی

محیط تهاجمی

فراوانی عناصر شبیه به هم
افزایش سیگنالها به مغز و فشار
مضاعف بر سیستم حرکات جهشی چشم

محیط همگن

یکنواختی و کم بودن جزئیات و عناصر
شناخت سریع با یک نگاه

- فرد با اندام های حسی خود اطلاعات را از دنیای اطراف جمع آوری میکند و در پایان این مرحله آماده ورود به مرحله ادراک یعنی معنا دادن به این اطلاعات می شود .
- جدا پنداشتن مرحله احساس از ادراک ، تنها یک تجربه ی عملی است ؛ گذر از مرحله احساس به ادراک به حدی سریع است که نمی توان به راحتی میان این دو مرزی را شناسایی کرد .
- طرحی که اطلاعات بیش از اندازه یا کمتر از حد متناسب با ظرفیت اندام های حسی داشته باشد به محیطی شلوغ یا کسل کننده تبدیل خواهد شد

ادراک محیط: واژه های متمایز

Sensation

احساس

دریافت محرک

Perception

ادراک

آگاهی نسبت به محرک

Appraisal

ارزیابی

پردازش بیشتر محرک توسط فرد

Evaluation

ارزیابی

ارزیابی گروهی کیفیت

Attitude

نگرش

ارزیابی، تمایل و گرایش

ادراک محیط

ادراک شیء

تاکید روانشناسی محیط بر مطالعه ادراک در شرایط واقعی

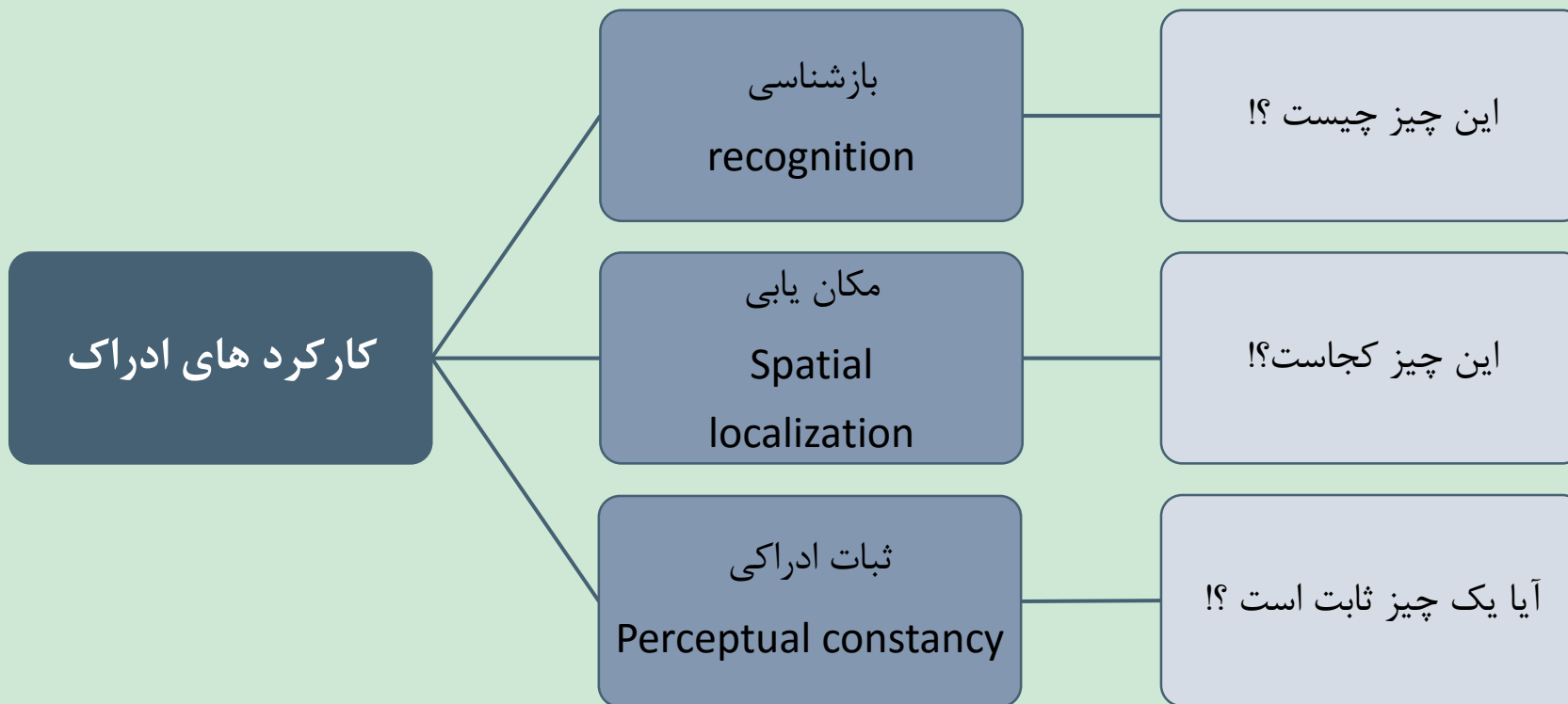

ادراک: فرآیند سازماندهی و تفسیر اطلاعات حسی جهت معنادار کردن آنها

مواجهه بار اول با چیزی و درک آن: جذب
مقایسه با داده های قبلی و حدس و تصحیح: انطباق

مراحل ادراک

برخی از اصول ادراک محیط

صحنه های واقعی بسیار پیچیده هستند!

پس، ما تقریباً هر چه پشت
سرمان است را نادیده می گیریم!

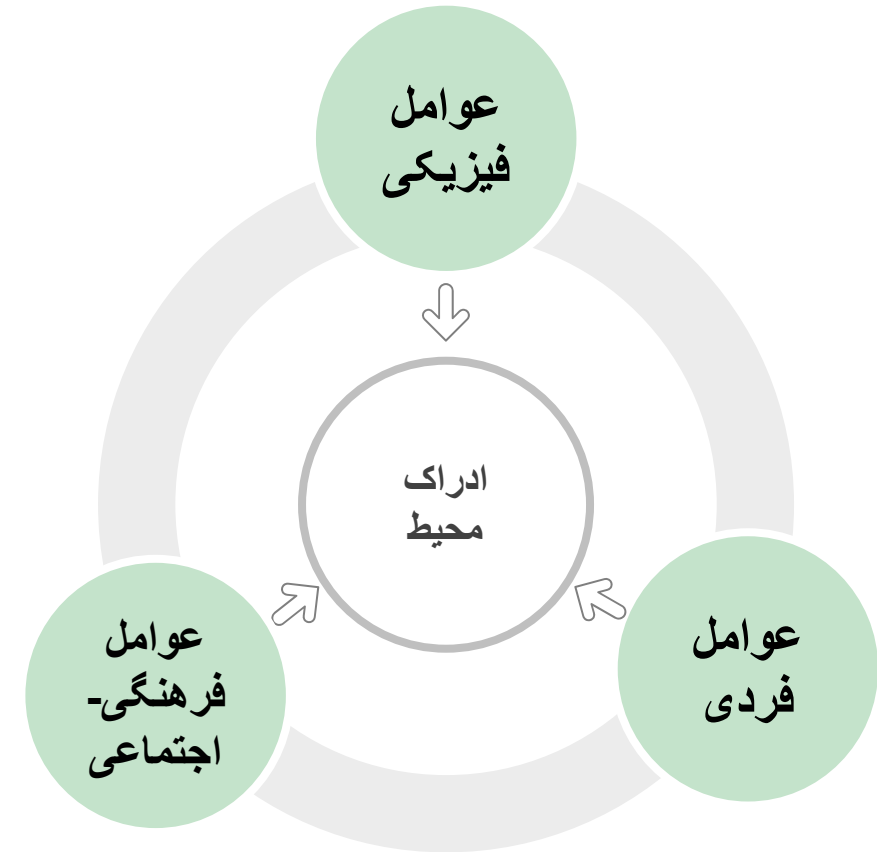
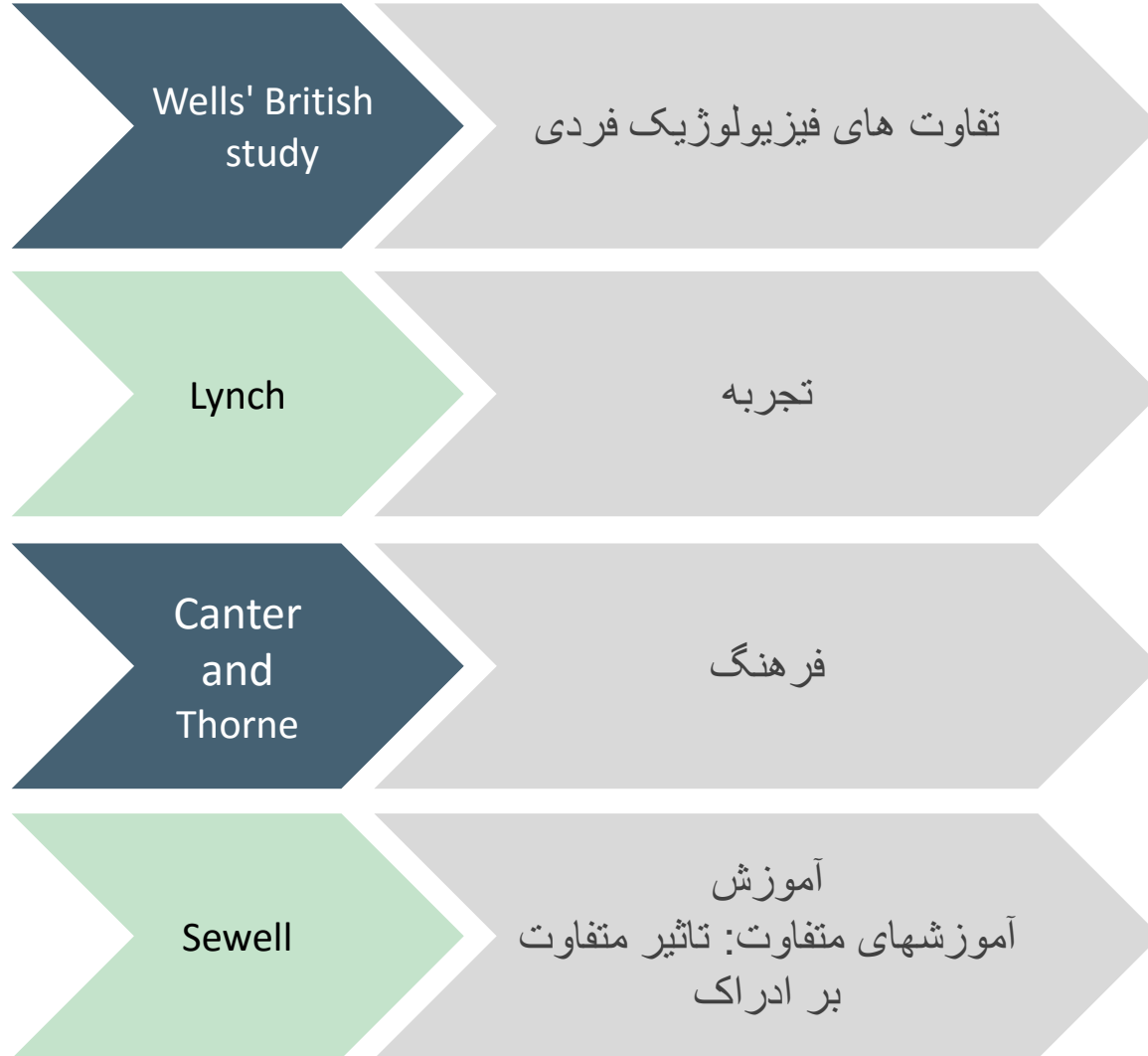
بخش زیادی از ادراک، حاصل
توجه کانونی نیست. (ناخودآگاه)

در بعضی موارد، همه ما مانند
هم ادراک می کنیم
(nomothetic)

اما در برخی موارد مانند هم
ادراک نمی کنیم
(idiographic)

شرایط ادراک

شرایط محیطی موثر بر گیرنده های حسی
مانند دما ، نور، رطوبت ، فشار باد و ...

فاصله فرد از شی

تغییر ادراک چیزها در فواصل مختلف

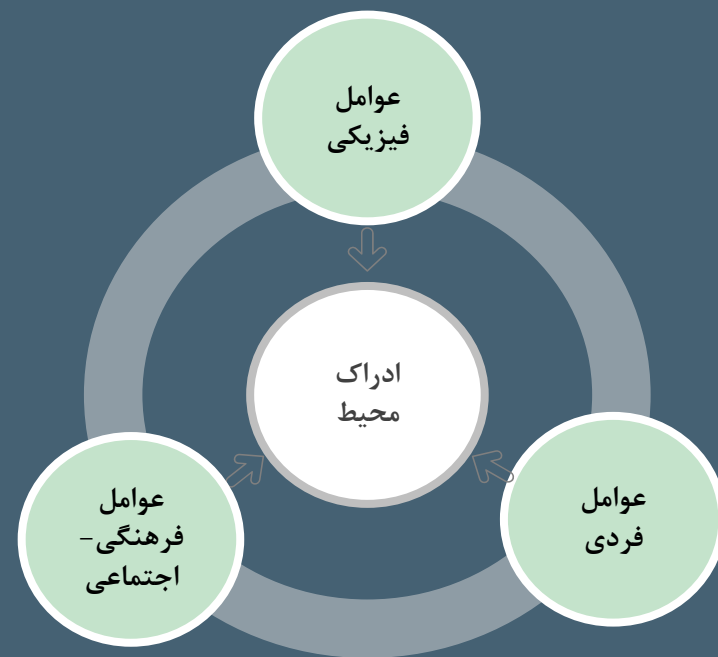
مقیاس

تغییر ادراک چیزها در مقیاس مختلف

زمان

تغییر ادراک چیزها در زمانهای مختلف

عوامل محیطی
موثر بر ادراک

عوامل فردی مربوط به محیط

گزینش و مقاومت
ادراکی

زبان و ترکیبات
لفظی

تاثیر
اجتماع

آمدگی
ادراک

ظرفیت
ادراک

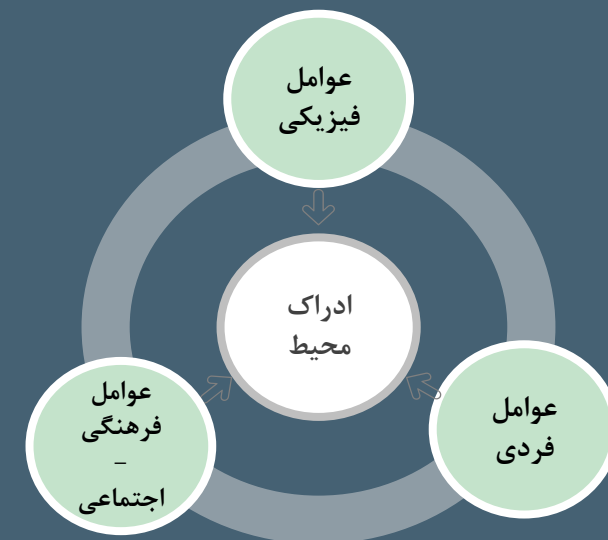
مداکثر توانی است که یک فرد برای ادراک محیط دارد .

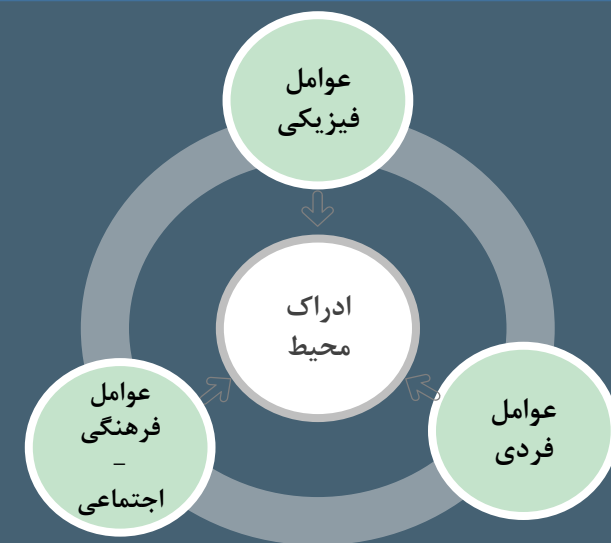
اگر حجم و نوع اطلاعات دریافتی از محیط با ظرفیت دستگاه ادراکی ما
هماهنگ نباشد آزار دهنده خواهد بود .

سرعت حرکت فرد

توقعات و انتظارات ما

شرایط فیزیولوژیک

عوامل فردی مربوط به محیط

گزینش و مقاومت
ادراکی

زبان و ترکیبات
لفظی

تاثیر
اجتماع

آمادگی
ادراکی

ظرفیت
ادراکی

امادگی ادراکی را می توان آمادگی ذهنی برای ادراک تعریف کرد .

عوامل فردی مربوط به محیط

گزینش و مقاومت
ادراکی

زبان و ترکیبات
لفظی

تأثیر
اجتماع

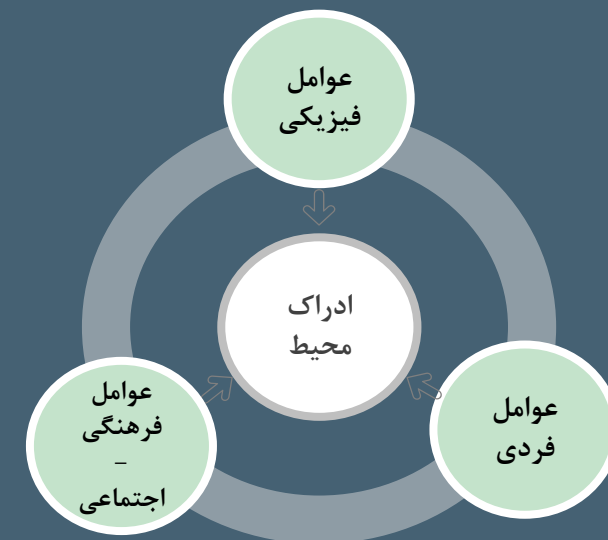
آمادگی
ادراکی

ظرفیت
ادراکی

اساس ادراک معنا بخشی است .

بخش مهمی از عامل معنی بخشی ، ارزش ها و نگرش های متأثر از شرایط اجتماعی و فرهنگی است .

در تلاش برای معنی دادن به اطلاعات مسی ای که در هر زمان دریافت می کنیم به شدت به تجارب قبلی مان در محیط وابسته هستیم .

عوامل فردی مربوط به محیط

گزینش و مقاومت
ادراکی

زبان و ترکیبات
لفظی

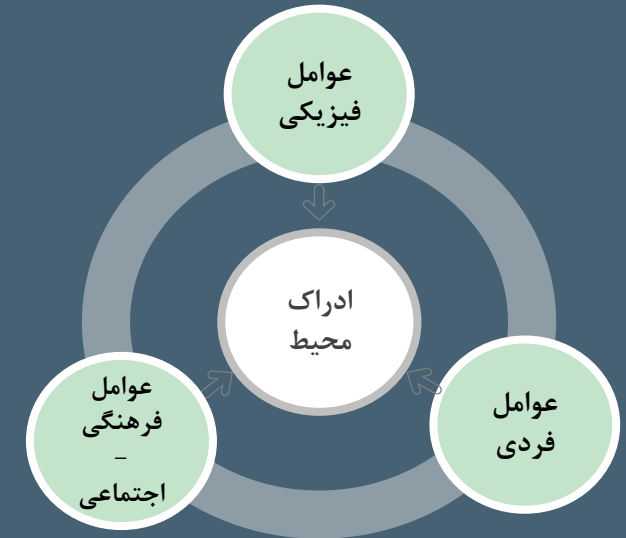
تأثیر
اجتماع

آمادگی
ادراک

ظرفیت
ادراک

هنگامی که برای گونه های مختلف یک شی الفاظ متفاوتی به کار می بریم دقت ما در ادراک آن افزایش یافته ، امکان تشخیص محرک های مختلف بیشتر خواهد بود .

این موضوع در مورد رنگ ها بسیار ملموس است .

عوامل فردی مربوط به محیط

گزینش و مقاومت
ادراکی

زبان و ترکیبات
لفظی

تأثیر
اجتماع

آمادگی
ادراک

ظرفیت
ادراک

اگر ادراک پدیده‌ی مورد نظر ایجاد رضایت در سیستم ادراکی ما بکند و با ارزش‌ها و هنجارهای ما متناسب باشد انگیزه‌ای مثبت به وجود می‌آورد که موجب تشکیل طرح ادراکی از آن پدیده می‌گردد.

مقاومت ادراکی

گزینش ادراکی

ادراک نتیجه پردازش و تصفیه (اطلاعات ارسالی محیط) توسط **فرد** است. به عبارت دیگر جدا کردن فرد از محیط در ادراک نهایی غیر ممکن است.

فرآیند ادراک: حرکت از عینیت محیط به ذهنیت فرد

رفتار: فرآیند تبدیل ذهنیت فرد به عینیت

